

“Sen emoción non hai esforzo”

**Unha lei de educación cada cinco anos
...e os deberes sen facer**

A foto que fala

○ Spider-Man español, heroe ou antiheroe? [Madrid].

O trasno Galicia é unha mina de beleza

Daniel López Muñoz

Se o esteiro do Anllóns non existise, habería que inventalo. O que sería imposible.

Imposible? É un dicir, xaora;o de imposible só o pensarán aquelas e aqueles que son quen de emocionarse coa beleza en estado puro, esa que nunca arremedaría a man humana nin os seus bulldozers. Pero non a todos lles foi dado ese don. Hai quen está certísimo de que unha paisaxe máis desas, tan aburridas, tan comúns en Galicia, sería perfectamente descontaminable e reconstruíble, por calquera Fadesa amiga ou, moito mellor, onde imos parar, por un voluntarioso Adelson,

o magnate de Eurovegas. Tamaño esteiro temático nos montaría!, con casinos e cabarets,... que abundancia, que glamour o dun *EuroBergantiños*, “Complejo Multiocio del Anllones”, resultado, algo así, dun futuro Plan de Compensación Mineira, financiado con fondos europeos. Xogada completa.

Efectivamente, a sensibilidade, a capacidade de emocionarse diante de tal fermosura non lle é dada a todos. Normalmente son os mesmos que non senten a máis mínima emoción diante da linguaxe milenaria que ecoa nesa mesma paisaxe: a emoción da fala enxebre, dos nomes do que existe, *carqueixas*, *santiaguiños*, *ar-neirón*. Hainos, e con moito poder, – dixéronmo de boa fonte- que se emocionan moito máis por unha conta en Suíza, por un quilo de ouro ou por un iate ben equipado no que sentirse pijo por un día.

Por iso que a mina deCorcoesto non vai exactamente de política. Isto vai de poesía, contemplación, emoción. Ou non lle hai que facer. A emoción de sermos parte da beleza, a que che

atravesa o miolo dos osos, un finísimo arrepío, unha descarga de salvación. E, por que non, é tradición da boa, desa que invita a ser radical e naturalmente conservadores, conservadores de tesouros. O cálculo político xa está absolutamente envilecido. Mentira e táctica propagandística. Pero isto é outra cousa. Eles e elas non o entenderán nunca.

Por iso presentan estimacións ridículas. Están dispostos a sementar de cianuro e arsénico o esteiro para obter 1,6 gramos de ouro por cada tonelada de rocha removida a ceo aberto. Por cada quilo de ouro, 128 quilos de cianuro, e 4.000 toneladas de residuos. E, ademais, 1.111.000 litros de auga do Anllóns ao día. Falan de 271 empregos, a maioría de curta duración. Despois, o esteiro envenenado. E, quizais, o Eurobergantiños reparador.

Mesmo ignoran que a beleza está inzada de postos de traballo e potencia económica. Agraria, mariñeira, turística, medioambiental. Comparan o incomparable. Tanto lles ten.

Editorial Traballar en Alemaña

Non pretendemos fortificarnos no noso territorio, alimentando delirios de patriotismo económico. Tampouco apostamos polo provincianismo laboral que reclama como dereito traballar no mesmo barrio no que un se cría. O mundo é fantasticamente rico e plural cando é una opción, porén é amargo e cru cando se trata da única opción.

Da mesma forma que non é o mesmo ser turista ca refuxiado, aínda que en ambos casos nos despracemos, tampouco é o mesmo traballar noutro país que emigrar. Absortos no mundo das aparencias, con demasiada frecuencia identificamos situacións opostas no fondo, malia ser parellas na forma.

O desenvolvemento baséase sempre na educación e no investimento

A propaganda oficial pode con todo, como chamar mobilidade á emigración forzada e unidireccional, pero resulta un insulto á intelixencia que unha ministra do mesmo partido implicado na Gürtel e en no caso Bárcenas, nos “venda” un

día, como un trunfo, o recorte ás políticas de inclusión activa e, o día seguinte, a fuxida a Alemaña da nosa mocidade.

Ir traballar a Alemaña de forma regular, organizada e ata conveniada será unha boa nova para moitos mozos ben preparados; será, porén, un mal menor ou case que un drama para todos aqueles que se ven obrigados a escapar dun país que segue esquecendo os fundamentos da riqueza das nacións.

Simplemente recortando gasto non se chega a ningures. Todos, absolutamente todos os sistemas económicos que ata hoxe fomos quen de poñer en marcha basean o seu desenvolvemento na educación e no investimento. Se non se inviste non se aforra, atesóurase. Atesourar ten un especial encanto para moitos galegos, por iso o noso goberno acada tanto consenso simplemente dicindo que non gasta, aínda que ese non debería ser o obxectivo de ningún goberno, para iso están, ou deberían estar os bancos.

Mentres non saibamos onde queremos ir como sociedade, temos claro onde acabaremos: en Alemaña.

Rumores de esperanza

Xan Guillén

Hai máis de dez anos (ano arriba ou ano abaixo) comezaba eu a andar polos mundos internáuticos e eclesiais. Chegárame unha proposta interesante por correo. Esta proposta consistía en que todas as semanas me enviarían un correo electrónico con textos para a liturxia dominical. Eran textos integramente en galego, con reflexións xeitosas fóra do que normalmente acostuman ser as de moitas das nosas liturxias.

Ese traballo tan ben feito chámase *Remol*. E digo chámase porque segue a facerse. Nos tempos de internet hai que recoñecer que todo dura pouco.

Os blogs, as contas de correo, os perfís das redes sociais. O que agora está en internet, en seis meses cambia ou desaparece.

Pero *Remol* segue. Agora é un blogue que semana tras semana vai publicando de xeito cumpridor a súa función. Cónstame que hai bastantes curas que botan man del. Todo un luxo poder ver a páxina <http://remoldapalabra.blogspot.com.es/>

Segundo a Real Academia Galega o *remol* é un conxunto de brasas acesas. Oxalá estas brasas continúen dando calor moito tempo porque xa se sabe que certas comidas á brasa son ben saborosas.

1

3

2

4

A peneira

1

A UE ignora que moitos barcos pescan con varias artes (enmalle, anzol, arrastre...) segundo a estación, e acosa a **CONSERVA** (12.000 empregos), protexendo a mercados coma Papua ou Tailandia, un 35% máis baratos escravizando nen@s. Non vale exportar o 12% máis (40% do total), e investir en América.

2

A MARIÑA (21,35% da poboación e 21% do INSS no 14% de Lugo) descarga o 63% da pescada, moita do Gran Sol, empregando 1500 no mar e 10.000 postos de traballo indirectos. En Celeiro venden máis castañeta, e en Burela xarda e o 70% do bonito. Segue a da Coruña cun 18,5% e Celeiro cun 11%.

3

O 9 é a III Feira na **EIRA** da Xoana, despois do "Día da Diversidade Natural e Cultural", na loita por espazos alternativos e sustentábeis. Unha casa aberta á utopía (669810937). Hai 15.300 hectáreas de cultivos ecolóxicos, 12.500 de pastos e 2.500 de cultivos permanentes, na man de 586 produtores.

4

Eleccións en **IRÁN**, o 14, acosado pola perda de beneficios do 50% polo petróleo, debido ao embargo de occidente. Votan nunha situación crítica: marxinação da muller, paro xuvenil do 23%, máis adición ás drogas, intolerancia, e creba do pluralismo político.

5

7

6

8

Alfonso Blanco Torrado

5

No Día do Medio Ambiente, convidamos a **RECICLAR**. Crearía 10 veces máis empregos cá incineración de Sogama, que só recicla un 1,5% do lixo e só a cuarta parte dos residuos da construción. Estes diminuíron coa crise; no 2007 equivalía a 0,83 toneladas por individuo, agora é 0,3%.

6

LERA GROUP é a web que transmite a investigación contra o cancro de 25 científic@s (38 tesis de licenciatura e 21 de doutoramento), coordinada polo profesor Ánxel de Lera da Universidade de Vigo. Os mozos sófreno peor porque non teñen unidades especializadas para eles. Son 250 adolescentes e 360 mozos diagnosticados por millón e ano.

7

O 15 a Asociación de Escritores reconece a **MARICA CAMPO** co E do ano no Incio natal. Dona da palabra e comprometida na fidelidade ao pobo e na loita pola igualdade, reconecenlle a achega excepcional da muller na nosa cultura. Versos que cantamos nas Romaxes: "Muller", "Cantiga das augas", "Arado", transmiten a súa paixón.

8

O Instituto Jane **GOODALL** e o Ceida, unha das súas 28 delegacións, convoca o 1º curso o 14 en Santa Cruz (Oleiros) con primatólogos con experiencia en África para afondar no coñecemento do mundo dos chimpancés e a súa conservación, co obxectivo de mentalizarnos no aprezo ás criaturas.

☼ 27891 CERO (Lugo)
Teléf.: 982 - 55 78 41 - Fax 982 - 55 78 04
e-mail: sargadelos@sargadelos.com

☼ O CASTRO DE SAMOEDO
15168 Sada (A Coruña)
Teléf.: 981 - 02 09 37/62 02 00
Fax: 981 - 62 38 04
e-mail: ocastro@sargadelos.com

☼ Rúa Nova, 16
15705 SANTIAGO DE COMPOSTELA
Teléf.: 981 - 58 19 05 - Fax 981 - 58 58 88
e-mail: galeriasantiago@sargadelos.com

☼ Rebl, 56
15003 A CORUÑA
Teléf.: 981 - 22 26 04 - Fax 981 - 22 26 04
e-mail: galeriacoruna@sargadelos.com

☼ Provença, 274 - 276
08008 BARCELONA
Teléf.: 93 - 215 03 68 - Fax 93 - 215 01 79
e-mail: galeriabarcelona@sargadelos.com

☼ Conde Aranda, 2
28001 MADRID
Teléf.: 91 - 310 48 30 - Fax 91 - 310 48 30
e-mail: galeriamadrid@sargadelos.com

 **GALERIAS
SARGADELOS**

☼ Habana, 12
32003 OURENSE
Teléf.: 988 - 37 09 26 - Fax 988 - 37 09 28

☼ Rubalcava, 30 - 32
15402 FERROL
Teléf.: 981 - 35 37 14 - Fax 981 - 35 37 16
e-mail: ferrol@sargadelos.com

☼ Pza. Sto. Domingo
27001 LUGO
Teléf.: 982 - 22 78 04 - Fax 982 - 24 49 13
e-mail: sargadeloslugo@terra.es

☼ Urzáiz, 17
36201 VIGO
Teléf.: 986 - 22 00 50 - Fax 986 - 22 04 74
e-mail: info@galeriasargadelos.com

☼ Oliva, 24
36001 PONTEVEDRA
Teléf.: 986 - 85 25 84 - Fax 986 - 85 79 18

☼ Pza. de España, 2
27400 MONFORTE DE LEMOS
Teléf.: 982 - 40 26 57 - Fax 982 - 41 60 33
curgal@curgal.com

☼ Conde de Fenosa, 38
32300 O BARCO DE VALDEORRAS
Teléf.: 988 - 32 05 86

☼ Rúa Castelao, 52
36980 O GROVE
Teléf.: 986 - 73 09 68 - Fax 986 - 73 23 34
espirolde@yahoo.com

☼ Calvo Sotelo, 8
36580 A ESTRADA
Teléf.: 986 - 57 52 46 - Fax 986 - 57 02 94
sargadelos@astrada.com

Crónica

Manolo Regal

San Cidre, 11 de maio do 2013 en Loureiro, Irixo, Ourense

As mulleres e homes do Movemento Rural Cristián de Galicia levamos 28 anos celebrando co San Cidre o día do mundo rural. Cada ano nunha aldea distinta de Galicia, nunha especie de romaría e peregrinación rural, que empalma con vellas maneiras de sentir e de vivir a fe na nosa Terra, pero que se abre a formas novas de entendela, marcadas maiormente por un afán limpo de xuntar fe e vida rural, apego á persoa e estilo de vida de Xesús e namoramento e defensa da realidade rural, que tanto precisa de amores e coidados, de defensas e de soños.

Este ano en Loureiro, Irixo

Este ano foi na parroquia de Loureiro, Irixo, Ourense. Quixémolo celebrar alí por varias razóns. Tiñamos coñecemento da longa loita comunitaria dunha veciñanza liderada polo seu crego, Antonio, que desde hai máis de 30 anos concentra os seus esforzos nun movemento cooperativo –a cooperativa “Loureiro”–, dedicada á produción de queixos, iogures e quefir.

Amais diso, a comunidade de Loureiro, mantivo a loita contra o cemiterio de refugallo que a Xunta, co visto bo do alcalde do Concello, quería asentar na comarca. Consequiron parar un intento que acabaría coa vocación gandeira da comarca.

Por todo isto, para agradecer, para dar alentos, para aprender, quixemos este ano celebrar en Loureiro o día do mundo

Este era o noso lema

Sempre celebramos o San Cidre guiados por un lema, co que queremos dar algo de resposta ao momento concreto que cada ano estamos vivindo no mundo da aldea. Este anos escollemos o lema “CON HONRADEZ E DEREITOS MELLORAMOS A VIDA”. Pensamos que, fronte á tendencia caciquil de manexalo e controlalo todo con favores, a todos e todas nos iría moito ben se empezásemos a falar de dereitos, de cousas que non temos que pedir ou mercar con dependencias, senón que temos que esixir como deberes que connosco ten quen rexe as parroquias e concellos.

E isto foi o que fixemos

Xuntámonos sobre 500 persoas. Fomos moi ben acollidos/as con queixo e bica e coa música dos gaiteiros. Nunha carpa cedida polo concello do Carballiño fixemos unha celebración eucarística ben preparada, presidida polo crego Antonio, pero abastecida pola participación particular de labregos e labregas que representamos a HONRADEZ e os DEREITOS, que pedimos humildemente perdón polas veces que favorecemos as trampas e o caciqueo, presentamos en ofrenda a vida da cooperativa, escoitamos a palabra viva, valente, franca, de Xesús, que nos alentou cara á honradez, cara á verdade, comungamos contentos/as co Pan santo de Xesús, e abrimos e pechamos a celebración cos fogos ecolóxicos, que son segredo reservado para quen participa no San Cidre.

E despois da Misiña santa, o xantar tamén santo, compartido. Despois, mentres uns/unas bailaban, outros/as visitaban a cooperativa, outros/as andaban de vagar a parroquia, gozando co seu entorno rural, coa preciosa igrexa parroquial, co busto co que, no adro, os veciños e veciñas quixeron honrar o seu abade, ou co precioso relevo de pedra que, ao pé do cruceiro, representa a Última Cea de Xesús. Ah!, o quefir, os iogures, os queixos de Loureiro podédelos atopar en calquera Gadis. Paga a pena mercalos e comelos en memoria daquela xente de ben que os traballa día a día.

CON HONRADEZ

E DEREITOS

MELLORAMOS

A NOSA VIDA

O peto común

Abastecedores de fe: Fernando e Francisco

Josecho de la Torre

Nun tempo de bochorno e resignación como o actual, abastecer de fe a xente semella difícil. Algo tan arraigado á confianza non pode brillar con determinación cando a súa luz sofre unha eclipse endémica. Con todo, na opacidade hai estrelas que brillan con luz propia. Velaí Fernando e Francisco, astros de diferentes galaxias. Fernando estudou no Seminario de Compostela. Nin o paso por el nin as clases de inglés evitaron que a súa carreira correse pola banda dun campo de fútbol. Despois de 6 anos de reciclaxe, deambulando por nebulosas, chegou á Coruña chamado polo imposible: adestrar un equipo sumido no abismo. Fernando é de retos, sabe gañar a xente; emprega a clave *virxiliana* e fai que se crea para conquistar. Un xornalista preguntoulle se algunha vez lle encargaran a un home de Galicia unha misión tan complicada como a del no Dépor. Explicou que o fútbol ten moito de ilusión, de comunión; un sentimento, unha fe, unha crenza sen a que non se pode vivir. Fernando articula o seu pasado para conxugar a fe e transmitila cunha didáctica que roza a perfección. Iso úneos a todos baixo o mesmo paraugas. En pouco tempo, o de Castrofeito converteuse no *Trending Topic* da nosa Terra para saír con voz autorizada no manifesto a prol do galego ou no vídeo "Salvemos Galicia da megaminería". Con Fernando, PÓDESE!. Jorge Mario ondeou pola mesma vía láctea. Cunha enxeñería en química, entrou no Seminario de Villa Devoto. Despois de facerse xexuíta, foi a Chile para estudar humanidades e regresou a Bos Aires como profesor. Ordenouse sacerdote e, tras diferentes cargos, é nomeado bispo de Auca en 1998 e cardeal en 2001. A mesma semana que Fernando chegou á Coruña, Jorge Mario foi chamado da *fin do mundo* para ser Francisco e liderar unha Igrexa entre tebras. Nun ton de simpatía, pediulle a Deus que perdoase aos que o elixiron. Francisco amosa un carácter achegado á xente, con aires renovadores e actuais. É diferente: rompe protocolos, dialoga, simpatiza e esperta algo novo na xente; cando menos expectación e ILUSIÓN. O devir dos astros, a duración da súa luz, está por ver. Con todo, ninguén dubida da maxia de Fernando e de Francisco para abastecer fe.

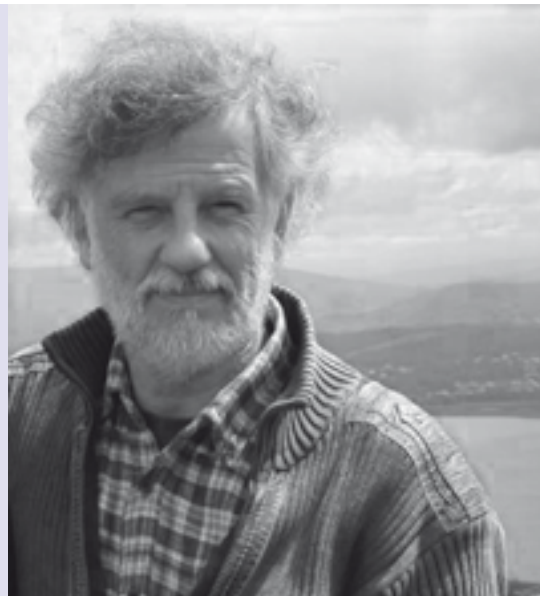
O CARRABOXO por KOBÉ LOIS

Entrevista “Non hai esforzo sen emoción”

Redacción

Sobre a LOMCE, chamada a lei Wert, e tantos tópicos fáciles e estériles que rodean os debates sobre educación e o afán por facer a “lei definitiva” que todo o amañe, conversamos con Xosé Lois Vilar, o noso mestre de referencia. Xosé Lois exerceu en escolas do concello de Mondoñedo e do Barbanza, con picariños e con adultos, con rapaces de aldea e inmigrantes. Sabe do que fala, cando fala de fracaso escolar e social, de motivación e compensación. Os que o coñeces sabes da súa sabedoría persoal e educativa. Velaquí unha mostra máis.

Xosé, o proxecto da sétima lei de educación da democracia está en debate parlamentario. E hai “festa” na rúa...

Para min ese mesmo dato, tan simple, é abraiante: unha lei educativa cada cinco anos, se facemos media. E non é tanto que revele a discordia ou a torpeza dos políticos dun país. A cousa semella unha resposta desnortada ao enorme desacougo que no alumnado, familias, profesorado, e administración educativa están a producir os resultados. Se en algo coincidimos todos é en que á escola se lle vai, sen o correspondente “certificado de calidade” unha boa parte da clientela (ao redor do 30%) e en que os que

dir educación con instrución e mesmo adoutrramento.

En que sentido?

Precisamos instruír porque aínda cremos que hai un modelo de persoa e un modelo social “dez”. E coidamos que a función do que chamamos educación é conducir inequivocamente cara a esa meta. Por iso mesmo nos matamos na busca da Lei Educativa por excelencia que nos guíe sen erros na traxectoria. E non damos con ela. Nin daremos. A rapidez das transformacións sociais non se poden afrontar cunha lei cada cinco anos, pero tampouco co soño de dar co texto definitivo. E aquí somos moi dados a crer nos textos inamovibles e sagrados (pensemos por exemplo no rebumbio que se prepara cando se fala de cambios na constitución).

o problema reside en confundir educación con instrución e mesmo con adoutrramento

permanecen e chegan ao remate dos estudos, non o fan co nivel que se pretendía. Por outra banda a acelerada transformación social fai que as leis, educativas e outras, avellentan antes de seren aplicadas. Estamos nun sen vivir e, na miña opinión, a meirande parte do problema reside en confun-

Parece máis importante construír un consenso básico que dure no tempo ...

Efectivamente cumpriría partir dun texto de grandes acordos básicos e admitir desde xa que sobre esa base se irán efectuando os cambios que a

experiencia vaia aconsellando sen que sexa preciso inventarse a cada volta unha nova lei. E para acadar estes acordos básicos deberíamos embebedarnos de humildade e comezar a pensar que o modelo de ciencia, de home ou de sociedade que eu levo no pensamento pode que non sexa o único nin o mellor posible. E concreto. E comezo polo concepto de intelixencia. Aí tedes un currículo (selección de saberes e aprenderes que o alumnado debe asimilar) con linguas e matemáticas á cabeza. Sen elas non hai pasaporte. Despois de todo o que se sabe xa sobre as diferentes manifestacións da intelixencia (persoal, social, espacial, artística, emocional...) aínda seguimos a teimar na preeminencia dos saberes lóxico-matemáticos e lingüísticos. Ninguén nega a utilidade destes coñecementos, pero habería que precisar moi claramente cales son os realmente útiles para o desenvolvemento social cotián e se a forma directa de abordalos xera un mellor uso dos mesmos.

Sobre eses aspectos prácticos do currículo escolar e das súas xerarquías tes interesantes experiencias contrastadas na túa traxectoria na educación de adultos....

E pódoche falar con casos concretos. Por exemplo, que conduce a un mellor uso do idioma, a necesidade de ter que explicarse con corrección e claridade diante dos compañeiros ou a acertada definición do que é arte da oratoria? Dito doutra forma, cando fixen a casa viñeron uns canteiros a facer as medicións previas. O primeiro que fixeron foi intentar trazar un ángulo recto para situar no chan a planta da edificación. Eu sentín que dicían “botamos o 3,4,5”. Espetaron un pau. Botaron una liña de tres metros nunha dirección e logo outra liña de catro metros noutra. Despois uniron os dous extremos das liñas corrixindo ata que lles deu cinco

metros. Pitágoras en estado puro, sen eles saberen do seu teorema. A suma dos cadrados dos catetos ($3^2=9$; $4^2=16$; $9+16=25$) é igual ao cadrado da hipotenusa ($5^2=25$). Estes homes non chegaron ao saber pitagórico polas clases de matemáticas senón pola práctica construtiva. Poñendo en exercicio una intelixencia espacial antes cá especulativa.

É como se os saberes para a vida e os saberes escolares fosen en paralelo sen atoparse nunca....

Pois si. Lembro tamén un alumno de Mondoñedo. Nunca aprobaba as matemáticas nin as linguas. Matábase vivo pero sen resultados e eu matábame vivo porque lle resultase. Cara á fin de curso apareceume cunha torta de Mondoñedo pequerrechiña moi apresentadiña. “É para ti, profe” Mi-reino e dixeron, “pero como se che ocorre, ademais isto custa moito”. “Fíxena eu”, díxome. Púxeno de inmediato en contacto coa escola de hostalería que comezaba daquela a funcionar en Foz. Non o volví ver, pero téñenme dito que traballa de cociñeiro profesional e estou seguro de que para as receitas ten que usar a “matemática da proporción” e un certo don social

e da palabra para dirixir o equipo da cociña.

Isto que falas conecta co das reválidas que se proxectan no texto de Lei...

As reválidas que se proxectan querren constatar a posesión dun mínimo de coñecementos. Pero, que coñecementos? Os mesmos nos que xa están a fracasar os do pelotón do 30%? Vai motivar unha nova proba a todos

o esforzo non é un inicio, no inicio está a emoción

aqueles que sistematicamente fracasan nelas? A xerarquía de saberes lévanos a aprendizaxes pechados, a rixidez dos coñecementos mortos por falta de emoción ou de utilidade para a persoa que os pretende asimilar.

Falas da emoción, pero iso non forma parte dos “grandes temas” da reforma. En cambio fálase continuamente da “cultura do esforzo”

Entrevista “Non hai esforzo sen emoción”

Redacción

No entender de moitos e da Lei que se aveciña, precisamos resucitar a *cultura do esforzo*. Pero, que é o esforzo? Non existe esforzo sen causa pola que esforzarse. Non medra o esforzo no baldío. Esfórzome cando desde dentro algo me emociona (estou namorado, teño un fillo, gústame ver medrar a horta) ou cando desde fóra alguén me proporciona a emoción (celebra a empanada que fixen, sobe o meu salario, ...). Resulta moi difícil esforzarse cando non podo experimentar emoción nin desde dentro (dificultade para aprender, saberes mortos para a persoa, traballar sen obxectivo) nin desde fóra (valoracións negativas do que fago) e máis complicado aínda cando á falta de valoración familiar e social se suma a da escola. Entendo eu que o esforzo non é un inicio, no inicio está a emoción, o afecto, o interese, a curiosidade, a circunstancia afortunada, a valoración oportuna... calquera delas pode tirar polo esforzo e facer que este se retroalimente. Cando a cousa é moi descarnada e de altos voos o esforzo adoitan adubalo con sobresoldos.

Necesitamos reválidas para dar ese salto cualitativo que recolla os máis desafortunados?

Definitivamente, non. Para este salto cualitativo a favor dos máis desafortunados, en luces ou en afectos, que ambas carencias marcan duramente o resultado intelectual, non precisamos

reválidas se non grupos máis pequenos para poder escoitar o talento de cada quen (non é o mesmo aprender a 15 que a 35), saberes máis abertos e non sempre previsibles, metodoloxías máis flexibles (conducidas por un profesorado formado que exerce de guía na busca do saber e non de “libro de Petete”) e máis profesores orientadores (non 1 por cada 500 alumnos) que poidan diagnosticar ao alumnado con dificultades para saírse

dos socorridos “é un vago”, “é listo, o que pasa é que non quere traballar” “esforzase moito pero é moi curtiño”...

Tamén falabas de adoutrramento

O proxecto de lei que agora se presenta comete, ao meu entender, o erro do adoutrramento. Os modelos de persoa e de sociedade son moi diversos e a escola debe atopar un espazo común de valores no que todo o colectivo se recoñeza. A crenza relixiosa é un valor no que non todos nos recoñecemos e xa non digamos se comezamos a esculcar nos diferentes tipos de crenza. A igualdade de sexos é outro valor común que non se leva co intento dunha proposta educativa que acepta claramente a posibilidade de separalos. As linguas non teñen a importancia que lles concede a academia se non a que lle outorgan os seus falantes. É conceptualmente falso o criterio de que o español é a lingua de todos e o resto dos idiomas peninsulares son nacionalistas. Que

os que pretenden a preeminencia da súa lingua por riba da do veciño na casa do propio veciño fan inviable a convivencia plural

eu saiba, nacionalistas son todos, porque todos nos recoñecemos nunha desas linguas nacionais. Xustamente os que pretenden a preeminencia da súa lingua por riba da do veciño na casa do propio veciño eses son os que fan inviable a convivencia plural das culturas. Con esta proposta de lei amósase de novo a cara máis fea da selección e do adoutrramento.

XXXVI Romaxe O lugar e a súa historia (I)

Xosé Luis Sobrado e Xabier Blanco

O día 14 de setembro darémonos cita en Santa Uxía de Lobás, no concello do Carballiño, para celebrar a nosa XXXVI Romaxe.

A presenza humana nesta parroquia vén xa de moito tempo, atopando restos desta pegada no lugar do Castro de Mosteiro, onde parece evidenciada a importancia que tivo co enclave relacionado coa minería, xa que nas súas escavacións arqueolóxicas foron moitos os restos de fundición atopados.

O período medieval está marcado pola existencia do Mosteiro beneditino feminino atopado no lugar ao que lle dá nome, O Mosteiro, evidenciado polo primeiro documento datado no ano 1185 no que a súa abadesa, Sancha Raimúndez, aparece mencionada. No Mosteiro, as monxas van desenvolver unha intensa vida relixiosa durante 800 anos, pero tamén económica, converténdose en donas de moitas propiedades espalladas polas terras próximas – e non tan próximas – ao propio Mosteiro. Por concesión real ás monxas, o chamado Coto de lobaes, comprende neste período as parroquias de San Pedro do Mosteiro, Santa Uxía de Lobás e san Miguel de Piteira, quedando reservada para a abadesa do Mosteiro a potestade do nomeamento de xuíz, meiriño e escribán, o que supón un importante privilexio, impartindo así a xustiza dentro de dito Coto.

A finais do século XV, a reforma beneditina obriga ao peche dos pequenos mosteiros e ao ingreso das monxas no de San Paio de Compostela, cousa que non sucede con este pequeno cenobio no que, a súa abadesa Inés de Sanabria, négase a facelo sendo acusada de desobediencia e desacato á autoridade. Será a propia Inés quen nos conte na romaxe os motivos que a levaron a desobedecer. Seguiremos informando.

Actualidade aborto libre e gratuíto, as mulleres decidimos

Tareixa Ledo Regal

“Aborto libre e gratuíto, as mulleres decidimos” é o lema que encabeza o documento asinado por cincuenta organizacións que integran a Plataforma Galega Polo Dereito ao Aborto; unha plataforma recén creada para responder á iniciativa lexislativa que o goberno do PP prepara en materia de Interrupcións Voluntarias do Embarazo. O dereito á maternidade consciente, escollida e digna está de novo posto en cuestión polo goberno conservador do Partido Popular.

A vida non se protexe recortando dereitos

Da “lei de prazos” ao “sistema de supostos”

A Lei Orgánica de 1985 foi a primeira lei en despenalizar a Interrupción Voluntaria do Embarazo nos casos de violación, de malformacións ou taras do feto e se existía risco grave para a muller. Nos demais casos, o Código Penal establecía penas de prisión. A actual Lei 2/2010, aprobada polo goberno de Zapatero, despenaliza

a un “sistema de supostos” no que as mulleres se verían obrigadas a alegar razóns para xustificar a súa decisión de abortar, co agravante da posible revisión do suposto das malformacións graves do feto como razón para practicar este tipo de intervencións. As mulleres necesitarían o “permiso” dun profesional para poder interromper a súa xestación e a decisión de calquera muller podería ser obxecto de investigación tras denuncias de terceiras persoas. Profesionais e mulleres poderían verse implicadas e imputadas en múltiples xuízos, moitos deles con resultado condenatorio.

Este retroceso de máis 25 anos nos dereitos das mulleres suporía, ademais, voltar a un sistema clasista de “ricas e pobres” no que só as mulleres con medios económicos poderían abortar con certa “seguridade”; dándose de novo un aumento de abortos clandestinos e de risco. Os datos apuntan a que as leis restritivas inflúen pouco no número de abortos, pero si nas condicións de risco co que se practican. E a pesar de que as políticas públicas preventivas si teñen in-

O goberno do PP fala de protexer a vida durante as semanas de xestación, pero abandona á súa sorte ás persoas unha vez que chegan ao mundo.

o aborto durante as 14 primeiras semanas (por iso se chama “lei de prazos”). Con esta lei adáptase a lexislación española á da maioría dos países europeos, permitindo á muller realizar unha interrupción do embarazo dentro do sistema público de saúde.

A aprobación da iniciativa lexislativa de Ruíz Gallardón devolveríanos

cidencia na diminución de embarazos non desexados, a reforma da lei prevé eliminar das escolas a educación sexual e afectiva.

Este goberno que pretende presentarse a través desta lei como máximo “protector da vida”, ao mesmo tempo reduce axudas á dependencia e privatiza servizos públicos e apoia economicamente á *Red Madre*, unha asociación próxima ao Opus Dei... Fala de protexer a vida durante as semanas de xestación, pero abandona á súa sorte ás persoas unha vez que chegan ao mundo.

A Plataforma Galega polo Dereito ao Aborto convoca unha marcha o vindeiro 16 de xuño en Compostela: “Polo dereito a decidir sobre os nosos corpos” que a práctica totalidade de colectivos feministas e organizacións de esquerdas do país apoian; unha marcha que vai ser culminación dun calendario de mobilizacións por todo o país.

Nosoutras parimos, nosoutras decidimos

A postura da xerarquía católica é próxima á do actual goberno do Partido Popular, lexitimando e promovendo as súas posturas máis conservadoras. Os documentos e as sucesivas

declaracións públicas da Conferencia Episcopal Española esixen reformas legislativas contundentes para facer cumprir a toda a sociedade a doutrina moral da igrexa católica. As asociacións Provida actúan neste mesmo senso.

Pero tamén existen outras perspectivas; unha das máis significativas pola súa aposta e militancia é a de *Católicas polo dereito a decidir*, un movemento de homes e mulleres católicas

separata nesta revista). Nel fálase do aborto como unha momento de dor, da palabra oficial da igrexa como deslexitimada e non vinculante, da non penalización do aborto, etc.

Por que esta teima secular dos poderes políticos e relixiosos por controlar o corpo e a sexualidade das mulleres? Será que recuperar o noso corpo e facernos donas da nosa sexualidade nos devolve un poder para a vida que aterra tanto ao patriarcado como ao

Existe unha teima secular e reincidente dos poderes políticos e relixiosos por controlar o corpo e a sexualidade das mulleres

interesadas na reflexión ao redor dos dereitos sexuais e reprodutivos e que traballa por un aborto libre e gratuíto desde o respecto e o apoio á decisión de cada muller para a súa vida.

No noso país, a asociación *Mulleres Cristiás galegas-Exeria*, integrante da Marcha Mundial das Mulleres e, desde ela, da Plataforma Galega polo Dereito ao Aborto, iniciou tamén no ano 2009 un proceso de reflexión que culminou coa aprobación dun documento base (que se ofrece en

capitalismo? Si: nosoutras parimos, nosoutras decidimos!

Podedes atopar máis información sobre a *Plataforma Galega Polo Dereito ao Aborto* na súa páxina web: <http://feminismo.eu/PlataformaAborto/> Nela poderedes atopar información sobre os seus actos, como a marcha que convoca para o 16 de xuño baixo o lema “Polo dereito a decidir sobre os nosos corpos”; o manifesto que aprobaron e a relación detallada das 50 asociacións que compoñen a Plataforma.

Cartas...

sobre o apoio á campaña *Boicot, desinvestimentos e sancións*

Producíume tristura e decepción o apoio dado por vostedes á campaña Boicot, Desinvestimentos e Sancións (BDS-Galicia) contra Israel, sumándose a unha iniciativa caracterizada por un sectarismo, parcialidade, exclusión e racismo sen límite.

En primeiro lugar, se están de acordo con ese boicot, tiren ó lixo os seus teléfonos móbiles e dean de baixa os seus correos electrónicos. Tecnoloxía israelí, ó igual que moitos outros adiantos.

En segundo termo, e sen afondar nos múltiples aspectos que rodean este enquistado conflito, cumpriría que tivesen en conta que foi a ONU a que aprobou a partición do antigo mandato británico de Palestina en dous estados, un xudeu e outro árabe. Os países do redor conxuráronse para – literalmente- tirar os xudeus ó mar e exterminalos. Tentárono en numerosas aventuras bélicas con resultados

estrepitosos para a poboación deses mesmos países, ós que non se lles perdía nada, e para os propios palestinos, ós que non lles deron a oportunidade de crear o seu propio ente. Xordania ocupou Cixordania e Exipto, Gaza. Por que non naceu aí o Estado Palestino?

Falan de retorno dos refuxiados, de fin da discriminación ou de destruír o muro de seguridade. O primeiro punto resolveríase se os palestinos fosen acollidos nos países árabes do redor como cidadáns de plenos dereitos, algo que non ocorre. Discriminación?? Pero vostedes saben que dentro das fronteiras de Israel o 20 % dos habitantes son árabes-palestinos, maioritariamente musulmáns con todos os dereitos habidos e por haber, infinitamente superiores a calquera país do contorno? O famoso muro, saben por que se construíu? Pois para evitar atentandos suicidas bestiais en

centros comerciais, autobuses, escolas... Dende que se fixo, non se produciron máis... Tamén aluden a Gaza. Alí non hai ningún israelí, desmantelaron os asentamentos con oito mil persoas. Seguiron con ataques ás poboacións de Israel unha e mil veces.

A preocupación das redes cristiás polo que acontece en Oriente Medio podería focalizarse polas condicións nas que viven a súa fe os cristiáns en Gaza, Exipto ou o Líbano, onde son perseguidos inquisitorialmente. E xa non digamos en Arabia Saudí, Pakistán ou Sudán. Aí si que temos un campo de traballo importante.

Decepcionoume moito que a asociación Irimia, pola que eu tiña simpatía, se deixe embaucar nesta teima antisemita e anti Israel e relativice auténticas atrocidades que se están a cometer nos países do redor, caracterizados pola falta de liberdades, a corrupción dos seus gobernantes, o nepotismo, a incultura e ignorancia, etc., etc.

Sentín moita pena como crente galego que se metesen nese xardín. Unha mágoa.

Pablo Veiga

Socio de AGAI-Asociación Galega de Amizade con Israel

EDITA: Asociación A. IRIMIA

MESA DE REDACCIÓN: Daniel López Munoz, Luís Gómez Aldegunde, Pedro Pedrouzo Devesa, Rubén Rivas Vidal, Lidia Campos Chan, Manolo G. Turnes, Lines Salgado Iglesias, José Antonio Martínez. Tlf. 986 10 49 45.

COLABORADORES: Xosé Chao Rego, Victorino Pérez Prieto, Xosé Antón Miguélez, Manolo Regal, Alfonso Blanco Torrado, Xosé Lois Vilar, Marta Sopeña, Gumersindo Campaña, Tareixa Ledo, Moisés Lozano, Clodio González Pérez, Antón Martínez Aneiros, Sara Paz Quiñones, Manuel Pérez Blanco, Xabier Blanco, Bernardo García Cendán, Valentina Formoso Gosende, Celia Castro Ojea, Xerardo Castedo Valbuena, Engracia Vidal, Francisco Xabier Martínez Prieto, Fernando Veiga, Antonio Pinto Antón, Bea Cedrón Vilar, Mariano Guizán Sánchez, Carmen Soto, Rubén Aramburu, Carme Soto, Marisa Vidal e Xan Guillén, Christina Moreira.

CORRECCIÓN LINGÜÍSTICA: Lidia Campos Chan, Luís Aldegunde.

RECEPCIÓN DE ARTIGOS E COLABORACIÓN EN: revistairimia@asociacion-irimia.org

SUBSCRICIÓN: Apdo. 296 – 15704 Santiago de Compostela. Telf.: 628 416 644 / subscripcións@asociacion-irimia.org
Ordinaria: 25 Euros. de Apoio: 40 Euros.

PARA ASUNTOS DA ASOCIACIÓN NON RELACIONADOS COA REVISTA: asociacion-irimia@asociacion-irimia.org

CONTA: NOVACAIXAGALICIA, CC/2080-0349-85-3040005822- Urbana, nº 8 - Santiago

DEPÓSITO LEGAL: C-1417-81 **TIRADA:** 1.000 exemplares

ISSN: 2172-9182

IMPRIME: Artes Gráficas LITONOR S.A.L.

DESEÑO E MAQUETACIÓN: Ninfa, Riveiro, Martínez

DISTRIBÚE: IMPACTA

EDICIÓN ELECTRÓNICA: <http://asociacion-irimia.org/revista.xhtml>

Boa Nova

A CLAVE

Ás veces témolo moi claro. Temos a vida chea de proxectos e de axendas. Temos un programa trazado. Se falamos de igrexa, temos unha clara perspectiva de como construírmola dende a base; se falamos de política, defendemos unha inequívoca alternativa dende a esquerda. Se discutimos, non facemos máis que reforzar as nosas posicións. Vivimos inmersos nun mundo de certezas e crenzas. Témolo todo claro até que vemos que alguén sofre. Mais é difícil manter a ollada (de estarmos na casa, o mando a distancia permitiríanos cambiar a canle da tele). Cando as nosas ideas se atopan coas persoas que sofren, nós decidimos o noso lugar no mundo: quen foxe, quen sente mágoa e quen ten compaixón. Cando asumimos a dor do outro coma nosa, os nosos proxectos son vida.

J. A. Martínez

Deus visitou o seu Pobo

Penso que un dos relatos onde con máis forza e fondura se mostra nos evanxeos quen era Xesús é precisamente este relato do seu encontro coa viúva de Naín.

O mestre chegando a vila atopase cun enterro do único fillo dunha muller viúva. A primeira reacción de Xesús, di literalmente o texto en grego, foi que “se lle conmovieron as entrañas”. Non foi un mero movemento de piedade senón que el sentiuse afectado alí onde a muller sufría (ela viña de perder o froito das súas entrañas).

Cando na Biblia hebrea se fala de que Deus ten misericordia, dise cunha palabra que habería que traducir por “Deus ten entrañas maternas”. Lucas no relato quere evocar, o describir o sentimento de Xesús, esta descrición de Deus do Antigo Testamento. Así, vai mostra que é o que move a actuar a Xesús; amor urxente de Deus.

O autor vai deseñar en poucas pinceladas a escena, debuxando o perfil dunha muller pobre acompañada pola xente do pobo que non so enterra un fillo, senón tamén o seu futuro. Na sociedade israelita, como en outras sociedades antigas, a muller depende dos homes para a supervivencia. Sen marido e sen o fillo queda exposta a beneficencia.

Xesús mira a dor e desesperación de esta muller e actúa. Ninguén llo pide, nin el espera ser gratificado.

O texto non se centra nos poderes de Xesús para facer cousas extraordinarias, senón no Deus que se anuncia a través dos seus sentimentos e accións. O seu “milagre” mostra os ollos da xente que está presente, a misericordia encarnada de Deus, por iso exclaman: Deus visitou o seu Pobo. É o Deus que se achega os pobres, as viúvas, os orfos o que se encarna na palabra e na praxes de Xesús.

Carme Soto

DOMINGO 9 DE XUÑO. 10º DO TEMPO ORDINARIO

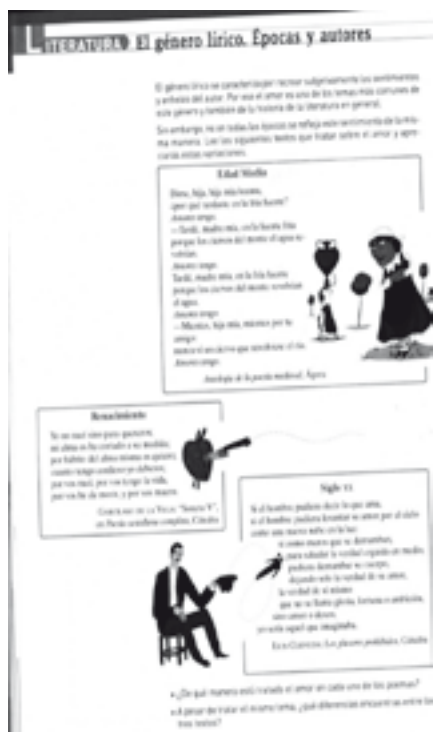
Lc 7, 11-17

Naquel tempo, Xesús foi a unha vila, chamada Naín, acompañado dos seus discípulos e outra moita xente. Cando estaban chegando á entrada da vila, sacaban a enterrar a un morto, fillo único da súa nai, que era viúva; ía acompañada de moita xente da vila. Ao vela, o señor compadeceuse e díxolle: “Non chores”. E achegándose, tocou o cadaleito – os que o levaban pararon – e el mandou: “Rapaz, falo contigo: érguete!”. O morto incorporouse e empezou a falar; e Xesús entregoullo á súa nai. Todos quedaron impresionados e louvaban a Deus, dicindo: “Un gran profeta xurdiu entre nós; Deus visitou o seu pobo”. E por toda Xudea e a súa comarca correran estes comentarios.

A PALABRA

Falando da lingua Ollos, para ver...

Lidia e Valentina

Comentabamos no número pasado os usos lingüísticos dos galegos que saen polo mundo. Nesta época de crise, que o que se vende é que hai que saber inglés para emigrar, reproducimos unha das grandes preguntas de Castelao en *Sempre en Galiza*: "...a nosa terra pode seguir sendo un cria-

deiro de carne humán, para enviar ás Américas en paquetes teutóns?" Temos que saber idiomas, e moitos, pero non co obxectivo último de emigrar, senón de ficar na terra e usármolos cando os precisemos.

Certamente a crise tamén lle afecta ao idioma, e non é só que nos recorten axudas para a súa promoción dicindo que estamos sen diñeiro (porque para outras cousas hai), senón que se adapta a linguaxe e a fraseoloxía. Por exemplo, "coa que está caendo" (tradución literal de "con la que está cayendo", frase que se aplica diante de chuvias fortes) escoitámola de boca de políticos, comentaristas e analistas para falaren da situación socioeconómica que temos. Igualmente se escoita a diario nos parlamentos, no Congreso, nos medios de comunicación... falar de quen fixo ou non fixo, fai ou non fai os deberes, cando "facen os deberes" era unha frase exclusiva da linguaxe escolar.

E falando de deberes, temos que, á forza, comentar os que teñen que facer os rapaces e rapazas de 2º ESO da materia de Lingua castelá e literatura

que traballan co libro da editorial SM (e se cadra tamén doutros que non coñecemos). Resulta que os discen-tes que traballan con este material, e seguro que outros máis tamén, teñen que ler no devandito libro de texto unha "antología de la poesía medieval castellana". Ata aí todo normal. Pero sabedes que hai nela? Un poema que empeza: "Digades hija mia, hija mia lozana..." Si, si..., a tradución da famosa cantiga de amigo **escrita en galego-portugués**:

Digades filla, mia filla belida
por que tardastes na fontana fría
Os amores hei...

Estaredes tan pasmados coma nós ante este intento de usurpación da nosa brillante lírica medieval. Parece-nos incalificable o feito de que, ao carrecer a literatura castelá de lírica medieval, porque non se escribiu poesía no territorio de Castela nesa época, traduzan cantigas galegas (sen mencionar que o son), igual que fan coas jarchas mozárabes, e que as coloquen nunha antoloxía da súa lingua. So-bran máis comentarios!

O Fachineiro da paisaxe

Académicos e minaría

Ultimamente a Real Academia Galega aparece nos medios por declaracións do seu presidente, que seica non ten quen lle diga que estaba máis guapo calado. Pero desta feita o fachineiro quería reparar noutro académico. Trátase dun -de cuxo nome non quero lembrarme- que trae o carné de galeguista de serie; que pontifica dende os seus artigos xornalísticos mirando de esguello para os que nunca imos chegar á súa altura; dun que presumía con desprezo de non pisar a institución académica dende hai unha chea de anos pero que mira por onde non dubidou en aparecer na foto en

primeira fila cando o editor de *La Voz* presentou alí un libro. Trátase do mesmo que criticou a Beiras desde a súa atalaia de superioridade moral por manifestarse contra as minas de ouro en Corcoesto. Claro que o fachineiro informouse de que a filla do tal académico é

quen leva a empresa de comunicación para presentar aos de Edgewater como benefactores da sociedade galega. Paga a pena ver o vídeo "salvemos Galicia da megaminería". Só hai que buscalo así en youtube. Non se pode dicir máis en tres minutos.

A.Q.